

Kunst & Cultuur Podcast: Sisyphus

Bergbeklimmen is de hel

Rosa van Gool

22 september 2021 – verschenen in nr. 38

Paul Hopster komt aan in Kamp 4, Sisyphus

© Maarten Briët

Constant hoesten, overdag vrezend voor dodelijke lawines, 's nachts slapen in een ijskoud tentje, leven van ingeblikt voedsel en plassen in een stinkende plastic fles. Het leven van een bergbeklimmer is hard, zoveel maakt podcast *Sisyphus* op invoelbare wijze duidelijk.

In de vierdelige serie reconstrueert David de Jongh de Nederlandse beklimming van de Annapurna in 1977. De Jongh interviewt vijf betrokkenen die er destijds in het Nepalese hooggebergte bij waren en gebruikt fragmenten van de meereizende radiojournalist Henk Hovinga. Wat beweegt mensen tot zo'n levensgevaarlijke onderneming? Wat brengt de mannen naar de berg, anders dan eerzucht? Een echt bevredigend antwoord op die vragen rijst er niet op uit de interviews met de nogal nuchtere en stugge expeditieleden. Toch schetst De Jongh een interessant beeld van de complexe groepsdynamiek, die zelfs op duizenden meters hoogte nog zuchtte onder concurrerende ego's.

De Jongh verkiest in zijn reconstructie volledigheid boven dramatiek: een journalistiek te prijzen keuze, die verhaaltechnisch soms minder goed uitpakt. Zo gaat er relatief veel tijd op aan fragmenten van geruzie via walkietalkies over spullen die al dan niet van het ene naar het andere kamp getild moeten worden. Daardoor blijft er soms weinig ruimte over voor reflectie op de diepere thema's die de podcast feilloos aansnijdt, maar niet uitdiept.

Zo is er de constante spanning tussen de Nederlanders en de sherpa's, de Nepalezen die hun spullen dragen, hen gidsen en eigenlijk veel betere bergbeklimmers zijn. De Nederlanders moeten hun beeld gaandeweg flink bijstellen, blijkt uit een terloopse opmerking van een van de deelnemers. Pas als hij met een sherpa in een tentje slaapt, ziet hij dat de Nepalees helemaal niet zo slordig en vies is als hij dacht, maar een stuk netter dan de Nederlandse collega's.

Anno 2021 is het ongemakkelijk om de Nederlandse arrogantie tegenover de sherpa's aan te horen, maar in de podcast is het slechts een zijpad. De serie draait uiteindelijk om één vraag: wie bereikt de top? Of zijn alle mannen zoals de tragische figuur Sisyphus uit de Griekse mythologie, die een zware rots telkens opnieuw omhoog moet rollen tegen een berg, omdat het blok bijna bij de top aangekomen altijd weer van de helling afrolt?

Eigenlijk gaat de vergelijking tussen de Nederlandse alpinisten en Sisyphus mank, omdat de laatste zijn continue bergbeklimming onderging als straf na de dood, in de onderwereld. De bergbeklimmers zijn jonge kerels in de bloei van hun leven. Hun onderneming is eerder te vergelijken met die van Icarus, een andere mythologische Griek, die in zijn jeugdige overmoed te dicht bij de zon vloog, waardoor de was die zijn vleugels bijeen hield smolt.

Met Icarus liep het slecht af omdat hij zich schuldig maakte aan *hybris*, overmoed. Ook de mannen die de Annapurna in 1977 wilden bedwingen maakten zich schuldig aan de oud-Griekse doodzonde, maar gelukkig waren de goden hun genadiger. Hun terugblik leverde een podcast op die zelfs de meest risicomijdende luisteraar even het dak van de wereld op tilt.

Rosa van Gool *werkte van 2018 tot 2020 op de redactie van De Groene Amsterdammer en is nu correspondent in Italië* |

Trouw

Podcast Sisyphus

In de podcast Sisyphus gaat het niet om de top van de Annapurna, maar om de weg ernaartoe

Hoe kan een alpinist in een toestand van continu levensgevaar overleven? Hoe gedraagt de mens zich, als lawines 's nachts langs je tent razen en de expeditie even risicovol is als een verblijf in de loopgraven tijdens de Eerste Wereldoorlog? In *Sisyphus* onderzoekt podcastmaker David de Jongh antwoorden op deze vragen.

Wendelmoet Boersema 30 september 2021

Dankzij onder meer teruggevonden walkietalkiegesprekken van de expeditieleden voert podcastmaker David de Jongh je als luisteraar mee de Annapurna op, een berg van 8091 meter in de Himalaya in Nepal. Het is 1977 en het zal de eerste keer worden dat een Nederlander de top van een achtduizender haalt. Maar daar lijkt het in de vierdelige podcast niet om te gaan. Het is de weg ernaartoe

die De Jongh interesseert. De titel is ontleend aan de mythische held Sisyphus die gedoemd was eeuwig zijn rots de berg op te rollen. Volgens de Franse schrijver Albert Camus een metafoor voor het leven zelf, maar – zo zegt De Jongh – misschien zit de zin wel in de tocht ernaartoe.

Bergbeklimmers die de dood in de ogen kijken, fascineren De Jongh al langer. In de eerste aflevering vertelt hij hoe hij zijn persoonlijke angsten bedwingt met het lezen over historische bergbeklimmingen. Een contrast wat de podcast wat mij betreft niet nodig heeft, want het materiaal en verhaal zelf is al fascinerend genoeg.

Dat is grotendeels te danken aan de onlangs overleden radiomaker Henk Hovinga, die deelnam aan de expeditie in 1977. Hij filmde, fotografeerde en nam vele uren aan gesprekken op, van de voorbereidingen en vergaderingen van de klimmers vooraf tot de soms emotionele walkietalkiegesprekken tijdens het klimmen. De Jongh heeft vaker uit krankzinnige hoeveelheden materiaal een pakkend verhaal gereconstrueerd, zoals een portret van Ischa Meijer en een tv-documentaire over zijn vader, fotograaf Eddy de Jongh.

De deelnemers delen hun doorzettingsvermogen en nerdachtige benadering van de tocht

Het historisch materiaal en de dagboeken van toen combineert en contrasteert De Jongh met interviews met de deelnemers nu, van expeditieleider Xander Verrijn Stuart tot jonge hond Mathieu Van Rijswick. Sommige van de achternamen verraden het milieu waaruit de mannen afkomstig zijn, en anders zijn het wel hun stemmen (het polygoonjournaal-accent!).

De deelnemers zijn niet zozeer topklimmers, maar delen hun doorzettingsvermogen en nerd-achtige benadering van de tocht. Er is zelfs een prehistorische zakcomputer mee naar Nepal om de voorbereidingen in een wetenschappelijk schema te zetten. De verdwijning van deze 'laptop' is een van de hilarische draadjes die de discussies en spanning in het team goed illustreren.

Een ander inzicht voor de luisteraar is dat de discussie over de rol van de sherpa's helemaal niet nieuw is. De expeditie van Verrijn Stuart is er nog een van de oude stempel, met honderden dragers naar het eerste basiskamp en een team van sherpa's onder leiding van Mingma Tenzing, onmisbaar voor het echte klimwerk. Al in 1977 hebben de Nederlanders het erover of zij dan wel met de eer kunnen gaan strijken.

Langsrazende lawines

Mooi is ook het psychologisch onderzoek dat een van hen tijdens de klim afneemt. De overige deelnemers moeten hiervoor telkens een klachtenlijst invullen, die hij 'lustenlijst' heeft genoemd om niet te pessimistisch te klinken. Daaruit blijkt dat ze ieder op hun beurt doodsangsten hebben uitgestaan, ondanks hun lef. En dat ze op grote hoogte duidelijk minder rationeel handelen, terwijl de heren op leeftijd soms lachend vertellen destijds geen enkele angst te kennen. Daar was wel alle reden toe: de Annapurna is een zeer gevaarlijke achtduizender die al vele levens heeft geëist. De Jongh blijft weg van clichégeluiden maar het enige fragment van langsrazende lawines is angstaanjagend.

Deze gesprekken van de 'oudere' mensen over hun eigen 'jongere ik' ("nu ik mijn dagboek teruglees zie ik geen aardig mens") tillen deze podcast uit boven het spannende verhaal van de beklimming.

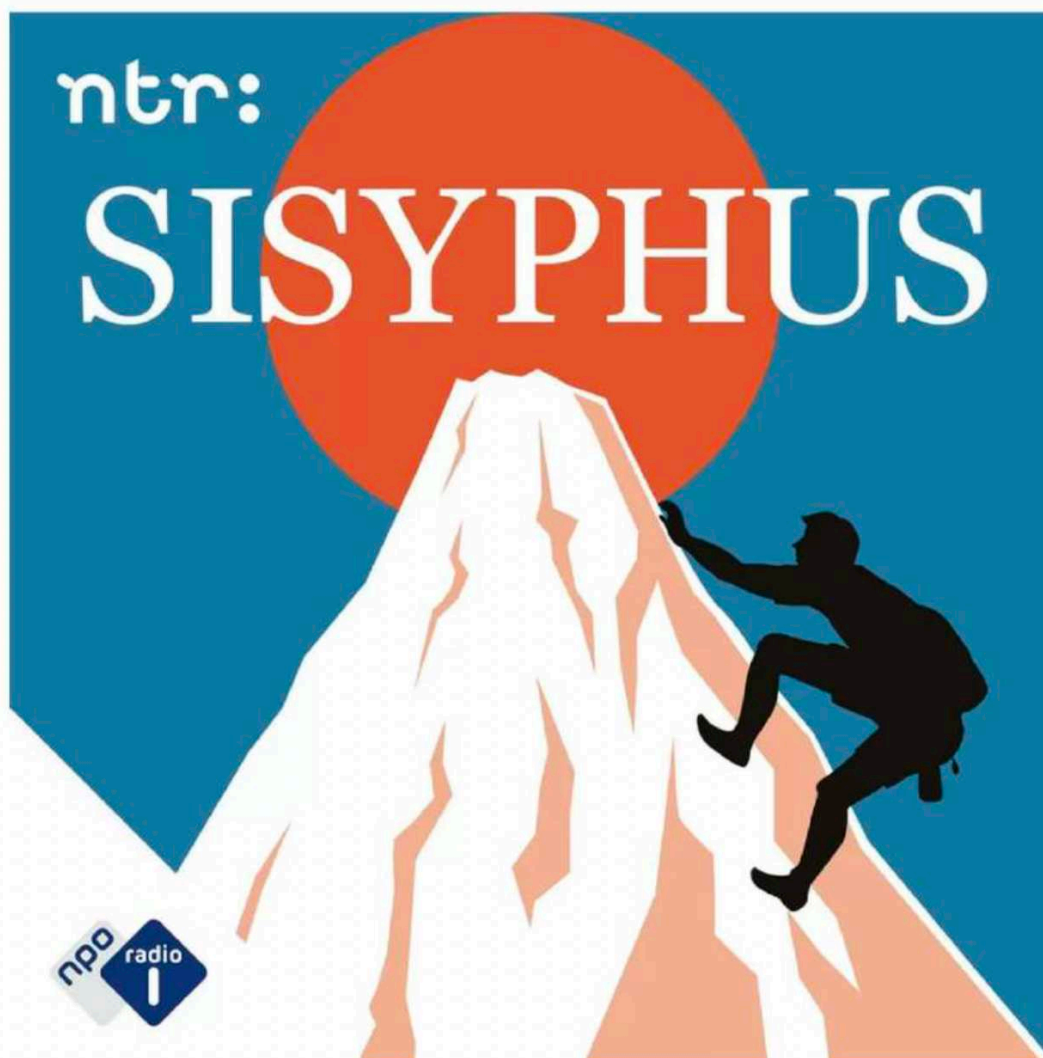

PODCAST SISYPHUS

Podcast: De Annapurna beklimmen met een hete aardappel in de keel ★★★★★☆

Vluistert naar (nieuwe) podcasts en bespreekt er elke week een. Vandaag: Sisyphus, over de beklimming van de Annapurna in 1977.

Bart Dirks 23 september 2021, 13:57

Tussen de bagage van de eerste Nederlandse expeditie om een achtduizender te bedwingen zat een van de allereerste zakcomputers. In 1977 was het de trots van expeditieleider Xander Verriijn Stuart, de eerste hoogleraar informatica in Leiden. Op het apparaat maakte hij tabellen, schema's en berekeningen voor de klim naar de 8.091 meter hoge top van de Annapurna in Nepal.

Toen echter al snel een glas melk over de computer viel en het onding werd gestolen, waren de anderen stiekem opgelucht. 'Bergbeklimmen is wel de meest romantische sport die men zich denken kan, misschien schaken uitgezonderd', noteerde Mathieu van Rijswick in zijn logboek. 'Maar in deze massale expeditie lijken we nog minder creatieve vrijheid te krijgen dan een beroepsvoetballer die door zijn trainer in een systeem geperst wordt.'

Die creativiteit zou nog genoeg worden beproefd, blijkt uit de vierdelige podcast *Sisyphus* van radiomaker David de Jongh. Met vijf van de elf alpinisten blikt hij terug op hun barre tocht. De Jongh heeft bovendien dankbaar geput uit bewaard gebleven walkietalkie-gesprekken en uit de films en radioverslagen die expeditielid en journalist Henk Hovinga in 1977 maakte.

Klimmen was een elitesport; de geaffecteerde stemmen lijken afkomstig uit het Polygoonjournaal. En zelf als er onderweg irritaties of misverstanden waren - en ja, die waren er genoeg - dan nog klinken de conversaties als vergaderingen van een brave faculteitsraad. Vermakelijk is het gesoebat over een 'duvet' (donsjas) die in het verkeerde kamp ligt. Benauwend zijn de getuigenissen over de lawines die als treinen voorbij razen.

De Annapurna is niet de hoogste top van de Himalaya, maar wel een gevaarlijke, die al menig leven heeft geëist. Het vierde kamp wordt vernietigd door een lawine. Als de tijd begint te dringen, moet het team keuzes maken: wie is sterk genoeg om de laatste klim van kamp 5 naar de top te maken? Wie offert zich op? Gaat het überhaupt lukken? Duidelijk wordt hoe afhankelijk de Nederlanders zijn van twee ervaren sherpa's.

De expeditie ontdekt een nieuwe route over een steile rots- en ijsgraat, die nog altijd te boek staat als de Dutch Rib. De podcast *Sisyphus* houdt het spannend tot het eind (google dus niet of de top is bereikt). Dik veertig jaar later zijn de expeditieleden het oneens over wat iemand tot een goede alpinist maakt: nooit bang zijn, of de angst juist toelaten.

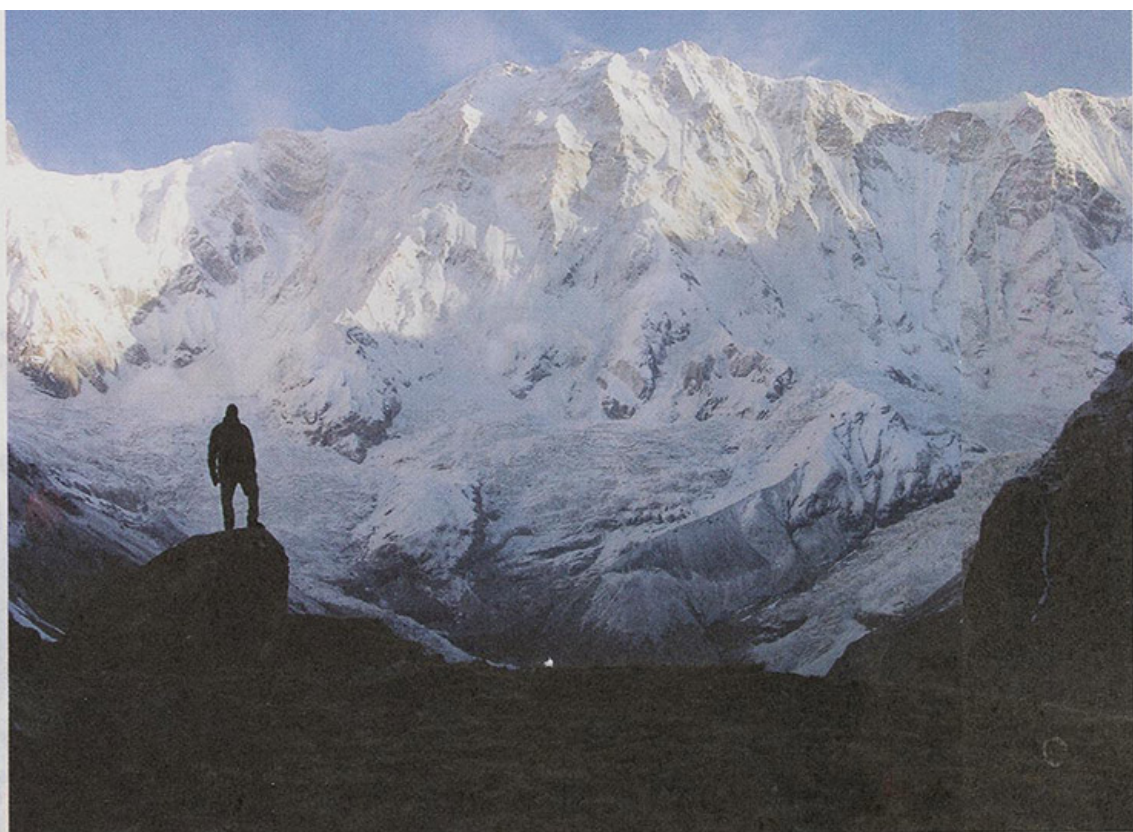

Sisyphus

Geschiedenis

★★★★☆

NTR/David de Jongh

KARIM RIZKALLAH

Reuzendoders

Elf Nederlandse **klimmers** probeerden in 1977 de top van de Annapurna (8091 m) te bereiken. In de podcast *Sisyphus* blikken vijf van hen terug op het avontuur van hun leven.

DOOR KATJA DE BRUIN

DOCUMENTAIREMAKER David de Jongh is een slechte slaper. Jarelang heeft hij van alles geprobeerd om te kunnen inslapen. Van zeegeluiden tot de verhalen van Carmiggelt. 'Toen ontdekte ik de bergsportliteratuur. Dat is ongelooflijk spannende materie, en het aanbod is enorm groot. Als je bij een willekeurige alpinist op bezoek komt, staat

daar een kast vol boeken over bergbeklimmingen. Ik las graag over die verschrikkelijke gevaren en ontberingen. Hoe mensen een week lang hun tentje in de Himalaya niet uit konden vanwege het slechte weer, dan voelt het ineens toch wel fijn om in je eigen bed te liggen.'

Zo stuitte De Jongh in zijn veilige bed als vanzelf op de beklimming van de Anna-

Mathieu van Rijswijk, Gerard Jansen, Jan van Banning, Paul Hopster en Henk Hovinga in 1977

NTR

purna in 1977 door een Nederlandse expeditie. Dat verhaal vertelt hij nu in de vierdelige podcast *Sisyphus*, waarvoor hij klimmers Mathieu van Rijswijk, Gerard Jansen, Jan van Banning, Paul Hopster en Henk Hovinga sprak over hun drijfveren, hun angsten én hun irritaties. Die bleken er gelukkig volop te zijn, want een 'achtduizender' bedwingen is niet alleen maar romantisch en heroïsch. Zelf is David de Jongh beslist geen reuzendoder, al houdt hij wel van de bergen. 'Die mannen kunnen iets wat ik absoluut niet zou kunnen, namelijk hun angsten uitschakelen. Als ik vroeg of ze bang

waren, walsten ze daar een beetje overheen. Maar ik liet me daardoor niet misleiden. Een van hen vertelt hoe hij uitgleed en viel. Dat klonk niet zo ernstig, maar toen ik doorvroeg bleek dat een val van dertig meter te zijn. Het was kantje boord! Naast deze getuigenissen kon De Jongh putten uit een schat aan audiomateriaal. 'Het geluk van dit project is dat er zoveel bewaard is gebleven: twee radiodocumentaires, een film en vijf uur walkietalkiegesprekken.'

Die authentieke opnames dragen sterk bij aan de sfeer. Dankzij de rammelende klimijzers en de gierende wind voel je iets van de ontberingen die de expeditieleden van toen, nu allemaal zeventigers, hebben doorstaan. Tegelijkertijd hoor je hoe dit avontuur ruim veertig jaar later voor de klimmers van toen nog niets van zijn glans heeft verloren. 'Ik wilde graag een requiem voor een verloren tijd maken,' zegt De Jongh. 'De tijd van die eerste bergbeklimmingen, toen er nog geen

files stonden op Mount Everest, en er nog geen tonnen afval waren achtergelaten, die tijd komt nooit meer terug.'

de *Lagarde*

BY VARAGIDS

SERIE • FILM • TV • PODCASTS | NIEUWS • AANBIEDER • KIJKTIPS

Podcast van de week: Sisyphus

31 augustus 2021 · Door Joey Huisman

HET VERSLAG VAN EEN LEVENSGEVAARLIJKE TOCHT
NAAR DE TOP VAN EEN BERG VAN 8000 METER
HOOG.

Wat beweegt mensen om hun leven te riskeren om de top van een berg te beklimmen? In Sisyphus duikt journalist David de Jongh in de expeditie van Nederlanders die de top proberen te bereiken. Tijdens dat onderzoek stuit hij op de zelfverkozen ontberingen die deze groepen klimmers moeten ondergaan.

In de reeks duikt De Jongh in de beklimming van de Annapurna, een 8000 meter hoge berg in de Himalaya, in 1977. Naast gesprekken met de hoofdpersonen van de expeditie zijn er ook opnames van de tocht, die gemaakt werden door journalist Henk Hovinga.

Daarbij wordt duidelijk dat de klimmers niet alleen te maken kregen met fysieke ontberingen, maar het ook mentaal zwaar hadden. De deelnemers ruziën regelmatig over de aanpak van de beklimming. Daarnaast wordt pijnlijk duidelijk in hoeverre de expeditie afhankelijk is van sherpa's - plaatselijke experts - en dragers, die het zwaarste werk uit handen nemen. Sisyphus is een eerlijk document over een levensgevaarlijke tocht, die een expeditie zowel fysiek als mentaal tot het randje dreef.

<https://open.spotify.com/episode/6CJCMqLwZ1TWiq0Zu5CiMU?si=7ee59e744f114ed2>

Recensie | Podcast

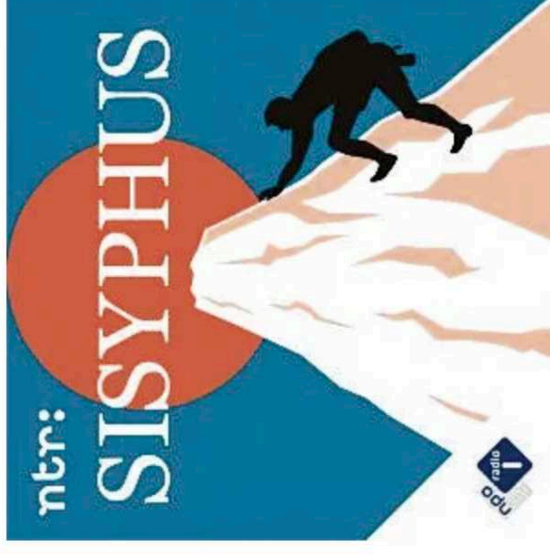
Zitten op de top van de wereld

Annelies Bontjes 18 september 2021 Leestijd 1 minuut

Slapeloosheid? David de Jongh heeft een goede remedie: boeken over alpinistische avonturen. Nadat hij huivert over de heroïsche verhalen van extreme kou en duizelingwekkende valpartijen, beseft hij hoe veilig zijn eigen bed is en valt hij als een blok in slaap.

In de podcastserie *Sisyphus* zoomt De Jongh in op de expeditie waarbij voor de allereerste keer een Nederlander op achtduizend meter hoogte zou komen. Het verhaal wordt verteld door zij die er in 1977 zelf bij waren, de expeditieleden. *Sisyphus* neemt de luisteraar mee de Himalaya op. Het is een spannende serie met mooie geluidseffecten en beeldende details. Je ziet bijna voor je hoe de mannen onderling kibbelen en hoe de Nepalese dragers op blote voeten door de sneeuw de bagage de berg op krijgen.

Sport 4 afleveringen van 28-43 min. NTR.

Leeslijst [Artikel delen](#) [Mail de redactie](#)

Home > Artikels & films > Reconstructie beklimming Annapurna 1977

RECONSTRUCTIE BEKLIMMING ANNAPURNA 1977

Deel pagina 24.09.2021

Bergklimmers die de staat in de ogen kwamen, het uitgebreide documentaire reizenlijst David de Jongh. In zijn zoektocht naar extreme tochten kwam hij op het spoor van de beklimming van de Annapurna in 1977, een episode van Nederlandse klimmers, die geen enkel teken te kennen in de vroege fase van de reconstructie. De Jongh lood de voorverhalen, samen met vijf van de klimmers van toen.

Podcast Sisyphus

Waarde podcast Sisyphus onderzocht David wat a. alpinist beweegt, waar de bergklimmers in hoe ze met elkaar omgaan. Waarvoor: hoe kan een alpinist in zonnige en stabiele gegend klimmen? Om deze vragen te beantwoorden besloot hij om een egodocumentaire bergbeklimming minuscule te reconstrueren, met hulp van de klimmers van toen.

"Waarom bedrieff een mens een berg? Om er een steek te slaan, om de alpinist te beproeven? David de Jongh verplaatste de bergklimmers met Sisyphus, de mythische figuur, die geconfronteerd was met het zwaarte van de berg te spauzen, zodat de reis naar bereiden rotte en Sisyphus weer opnieuw moest beginnen, tot in het ondoordringbare, volgens de kroniek schrijver en 'Sisyphus' Albert Camus is Sisyphus een held en hij heeft een helder doel voor het leven. Zelf een openheid, juist in deze wereld. Alpinisten zijn de jongeren van Camus, die steeds weer de Miden in het gipschijn, de kluis."

De herfst van 1977

In de herfst van 1977 deden vijf Nederlanders een eerste poging om boven de 8000 meter te klimmen. De klimmers verzoeken heel de Himalaya om te klimmen, met de Annapurna te beklimmen, een berg die wereldwijd om heel vele klimmers. De podcast Sisyphus vertelt het verhaal van hun eerste poging. Een korte tijd bij David, zulke vragen opzoeken. Wat doe je als je terugkomt, en makende prof of steeds open in de schijn van? Hoeveel is, oogen postate waart, als de klimmers erin stegen en met stad afstegen? Hoe ga je verder als je niet een staalfabriek hebt, voorleeft? En moet de klimmer een egodocumentaire, of juist een poging te maken op klimmen?

Terugevonden walkie-talkie-gesprekken

De Jongh was met Sisyphus een aantal keer met klimmers of klimmeressen in contact die je dankzij het vijf audio-materiaal, dagboek en en vlogs teruggevonden walkie-talkie gesprekken van minuscule tot minuscule kunt volgen.

PODCAST: SISYPHUS

